
ANA METAL SANAYİ SEKTÖRÜ

Ekonomik Araştırmalar Departmanı

EYLÜL 2017

Ayşe Özden
Müdür
aozden@atbank.com.tr

Maral Haçikođlu
Uzman
mhacikoglu@atbank.com.tr

Ana Metal Sektörüne Bakış:

- 1. Yönetici Özeti**
- 2. Ekonomik Görünüm**
- 3. Türkiye Ana Metal Sanayi Sektörü Değerlendirmesi**
  - Üretim
  - Kapasite Kullanım
  - Ciro
  - Üretici Fiyat Endeksi
  - Temel Göstergeler
- 4. Ana Metal Sanayi Sektörü Dış Ticaret Değerlendirmesi**
- 5. Ana Metal Sanayi Sektörü Fiyat Hareketleri**
- 6. Ana Metal Sanayi Sektörü Rekabet Gücü ve Konumuna İlişkin Değerlendirme**

1. YÖNETİCİ ÖZETİ

Ana metal sanayi sektörü Türkiye'nin kalkınmasına katkı sağlayan en önemli sektörlerden biri olarak öne çıkmaktadır. Başta inşaat, kimya, enerji ve otomotiv olmak üzere pek çok sektörde kullanım alanı bulan sektörde özellikle demir-çelik alanındaki gelişmelerin sektörel yatırımlarda ön plana çıktığı görülmektedir. Ana metal sanayi sektörü TÜİK'in sınıflandırmasına göre demir-çelik ana sanayi ve demir-çelik dışındaki ana metal sanayi alt sektörlerinden oluşmaktadır. Demir-çelik dışındaki ana metal sanayi ise değerli metal, alüminyum, kurşun, çinko, kalay, bakır ve demir dışındaki diğer metallerin üretimini içermektedir.

Temel göstergeler bazında ana metal sanayi sektörü gelişmelerini değerlendirdiğimizde; sektöre ilişkin kapasite kullanım oranı, üretim ve ciro endeksi gibi öncü göstergelerin 2017 yılında pozitif bir gelişim gösterdiği görülmektedir. Büyümeye ilişkin öncü göstergelerin 2017 yılına ilişkin pozitif sinyaller vermesi, sanayi üretimi ve sanayi ciro endeksi gibi ekonomik aktivitenin gelişimini ölçmek adına kullanılan indikatörlerin yükseliş eğiliminde olması ana metal sanayi sektörü açısından da önem arz etmektedir. Türkiye'nin ekonomik büyümesine paralel bir gelişim gösteren özellikle inşaat ve altyapı sektörlerindeki gelişmelerin talep açısından önem arz ettiği sektördeki pozitif görünümün yıl boyunca devam etmesini bekliyoruz.

Dış ticaret açısından değerlendirdiğimizde; 2017 yılı Ocak-Temmuz döneminde ana metal sanayi sektörü ihracatı bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla %7,4 artışla 11,9 milyar USD olurken, aynı dönemde demir-çelik dışındaki ana metal sanayi ihracatı %10,5 azalmıştır. Ayrıca, demir-çelik ana sanayi ihracatındaki %39'luk artış dikkat çekmiştir. Ana metal sanayi sektörü ihracatının ülkelere göre sıralamasına bakıldığında 2016 yılında İngiltere, BAE ve İsviçre ilk üç içerisinde yer alırken, 2017 yılının ilk yedi ayında sıralamanın BAE, ABD ve Irak olarak değiştiği görülmektedir. 2017 yılı Ocak-Temmuz döneminde ise ana metal sanayi sektörü ithalatı %78,4 gibi yüksek bir artışla 21,3 milyar USD olurken, ithalattaki artışın büyük ölçüde demir-çelik dışındaki ana metal sanayi sektöründeki artıştan kaynaklandığı görülmektedir. Ana metal sanayi sektörü dış ticaret açısından rekabet gücü sıralamasına göre diğer 34 ana sektör içinde 9'uncu sıradadır.

Metal fiyatları açısından; endüstri metalleri olarak nitelendirilen bakır, alüminyum, nikel, çelik ve çinko gibi metallerin fiyatlarındaki 2017 yılındaki belirgin yükseliş dikkat çekmektedir. Arzın azaltılması, doların değer kaybetmesi, Çin'deki talep artışı ve ABD'de beklentilerden güçlü gelen büyüme ve istihdam piyasası rakamları endüstri metallerinin yükselişinde ana unsurlar olarak öne çıkmaktadır. Endüstri metalleri Ağustos ayında son yılların en yüksek fiyat artışlarını yaşarken, orta vadede Çin'deki altyapı projeleri göz önünde bulundurarak endüstriyel metal fiyatlarındaki yükselişin sürmesi beklenebilir. Ana metal sanayi genelinde, küresel talep koşullarının olumlu seyretmesi ve Çin ile AB ekonomilerindeki pozitif seyrin metal fiyatlarını destekleyeceğini fakat son dönemdeki yüksek oranlı artışların yılsonuna doğru yavaşlama eğilimine gireceğini düşünüyoruz.

Sonuç olarak ana metal sanayi ekonominin genel durumuna paralel hareket eden, özellikle inşaat, otomotiv sektörü ve alt yapı yatırımlarına önemli girdi sağlayan bir sektördür. İncelenen dönem içinde Hükümet'in yatırım ve ekonomiyi korumak için attığı etkili adımlar ile canlanan ekonominin olumlu etkileri bariz şekilde görülmektedir.

2. Sektördeki Gelişmeleri Etkileyen Makroekonomik Görünüm

2017 yılının ilk yarısında küresel ekonomiye yönelik beklentiler olumlu seyrini korumaya devam ederek küresel risk iştahını desteklemiştir. Dünya Bankası Haziran ayı başında yayımladığı Ekonomik Görünüm raporunda, gelişmiş ülke ekonomilerine yönelik tahminlerini yukarı yönlü revize ederken küresel büyümenin %2,7 düzeyinde gerçekleşeceğini tahmin etmektedir. OECD ise 2017 yılı için küresel ekonomik büyüme tahminini %3,3'ten %3,5'e yükseltmiştir. Ayrıca küresel dış ticaret hacmindeki artışın ise 2017 yılında bir miktar hızlanması beklenmektedir.

ABD Merkez Bankası (Fed), Haziran ayı para politikası toplantısında piyasa beklentileri doğrultusunda politika faiz oranını 25 baz puan artırarak %1-1,25 bandına çıkarmıştır. ABD ekonomisi yılın ikinci çeyreğinde %2,6 büyüme verisi ile ülke ekonomisinin sağlıklı bir büyüme performansı gösterdiğini teyit etmiştir. FED' in USD4,5 trilyonluk bilançosunu küçültmeye «görece yakın zamanda» başlayacağına dair söylemine karşın, ABD' de son zamanlarda zayıflayan enflasyon küresel risk iştahını canlı tutmaya devam ediyor. Avrupa tarafında ise bölgedeki ekonomik aktivitedeki toparlanma devam ederken yılın ikinci çeyreğinde büyüme %2,1 olmuştur. Avrupa Merkez Bankası güçlü seyreden ekonomik aktiviteye rağmen genişleyici para politikasına devam edeceğini teyit ederken, gerek olması halinde tahvil alım programının sürdürülebileceğini ifade etmiştir. Çin'de beklentileri aşan büyüme ticaret ve yatırım büyümesini desteklemeye devam etmektedir. Gelişmekte olan ülke piyasaları da bu dönemde siyasi ve jeopolitik gelişmelerin etkisiyle zaman zaman olumsuz seyrete de, küresel risk iştahının genel olarak yüksek seyretmesi söz konusu piyasaları desteklemiştir.

2014 yılının ortasından itibaren gerileme eğiliminde olan petrol fiyatlarının yılın ilk çeyreğindeki düşük seyri nedeniyle 2017 yılı varil başına ortalama Brent tahmini 54 USD olarak öngörüyoruz. Diğer taraftan, yüksek stok seviyelerine rağmen başta Çin olmak üzere gelişmekte olan ülkelerden gelen talep, metal fiyatlarının yükselmesinde etkili olmaya devam ediyor.

Türkiye ekonomisi 2017 yılının ilk yarısında %5,1 ile beklentilerin oldukça üzerinde büyüme kaydetmiştir. Net ihracatın büyümeye katkısının artması da ikinci çeyrekte Türkiye ekonomisinin performansını desteklemiştir. Yılın geri kalan kısmında da özellikle tüketim harcamalarının güçlü bir görünüm arz etmeye devam edeceği öngörülmektedir. Türkiye ekonomisinin 2017 yılında %5 civarında büyüyeceğini tahmin ediyoruz.

2016 yılını %8,5 seviyesinde tamamlayan enflasyon bu yılın ilk sekiz ayında %10,6 seviyelerine ulaşmıştır. Eylül ayı itibarıyla TL'deki yıllık değer kaybının fiyatlar üzerindeki gecikmeli etkileri, yüksek üretici fiyat artışı, ekonomik aktivitede ve iç talepteki hızlanma ile birlikte yukarı yönlü yıllık enflasyon gelişmeleri devam edecektir. Yıl genelinde enflasyonun çift haneli kalmasını, ve özellikle kur üzerinden yeni bir baskı gelmemesi durumunda yılsonunda olumlu baz etkisiyle %9,5 seviyesinde yılı kapatmasını bekliyoruz.

ANA METAL SANAYİ SEKTÖRÜ

Cari açık ilk çeyrek sonundaki 32,7 milyar dolardan yılın ilk yarısında 34,3 milyar dolara yükselmiştir. Görece düşük petrol fiyatları ve toparlanan turizm sektörü cari açık için olumlu olsa da, artan iç talep ve hızlı kredi büyümesi cari açığın yükselmesine neden olmaktadır. Finansman cephesinde ise gelişmekte olan ekonomilere yönelik sermaye akımlarındaki toparlanmanın katkısının sürmesini bekliyoruz. 2017 yılsonu cari açık beklentimizi 38,3 milyar dolar (cari açık/GSYH : %4,6) olarak koruyoruz.

Merkez Bankası 2017 yılı Ocak, Mart ve Nisan aylarındaki para politikası toplantılarında Geç Likidite Penceresi faiz oranını toplamda 225 baz puan artırarak % 12,25'e yükseltti. 1 Haftalık repo faizini %8,00'de sabit tutarken, faiz koridorunun üst bandı olan gecelik borç verme faizini de 75 baz puan artırarak %9,25'e yükseltti. Enflasyon görünümündeki riskler nedeniyle Merkez Bankası sıkı para politikasının korunacağını belirtirken, gerekmesi durumunda sıkılaştırıcı yönde ek önlemler alınabileceği ifadesini yinelemiştir. Kurlardaki düşüşe rağmen enflasyon beklentilerindeki olumsuz görünümün sürmesi Merkez Bankası'nın yakın vadede gevşetici yönde adım atması ihtimalini zayıflatmaktadır.

Bütçe tarafında ise, geçen yıl ilk yarıda 1,1 milyar TL fazla veren bütçe dengesi bu yıl aynı dönemde 25,2 milyar TL açık verdi. Yılın ilk yarısında faiz dışı fazla ise geçen yılki 27,5 milyar TL'den bu sene 1,8 milyar TL'ye gerilemiştir. 2016 yılının ikinci yarısından sonra büyümeyi desteklemek adına kamu harcamaları artırılırken bazı sektörlerdeki KDV indirimleri ve istihdamı destek adımları vergi gelirlerinde kayıplara neden olmuştur. Ekonomiyi destekleyici ancak kamu maliyesini bozucu tedbirler nedeniyle yılın ilk yarısında bütçe performansında bozulma olmasına rağmen Türkiye ekonomisinin en güçlü yönlerinden biri halen kamu maliyesi olmaya devam etmektedir.

2017 yılına güçlü başlangıç yapan bankacılık sektörü yılın ilk yarısında yıllık bazda %33 kar büyümesi ile 25,4 milyar lira net kar ve %16 öz kaynak karlılığına ulaşmıştır. Kamu bankalarında yıllık kar büyümesi %44 olurken, özel bankalarda ise artış %22 seviyesinde gerçekleşmiştir. BDDK verilerine göre 2016 yılında %17,4 olan toplam kredi büyümesi bu yılın ilk yarısında Kredi Garanti Fonu desteğiyle %23,4 seviyelerine çıkmıştır. Ticari kredi büyümesi hız kesen Kredi Garanti Fonu kullanımları ile ulaştığı yüksek seviyelerden düşmeye başladı. Mevduat faiz oranlarındaki yukarı yönlü hareket ise dengelenmeye başlayarak net faiz marjına yardımcı oldu.

Kredilerdeki bu hızlanmaya rağmen sektörün güçlü aktif kalitesi devam ederken takipteki alacakların artış hızı azalmış ve %3,2 seviyesine gerilemiştir. Sektörün toplam mevduat yıllık büyüme hızı ise 2016 yılsonunda %17 seviyesinden yılın ilk yarısında %20,5 seviyesine yükselmiştir. Yılın geri kalan döneminde Kredi Garanti Fonu'nun olumlu etkileri mali tablolara yansımaya devam ettikçe, Bankacılık sektörünün daha iyi bir aktif kalitesi ile yılı tamamlayacağını düşünüyoruz.

Dünyada ve ülkemizdeki ekonomik ve siyasi gelişmeler tabii ki tüm sektörleri olduğu gibi ana metal sektörünü de etkilemektedir. Türkiye'nin metal ürünleri ihracatında gelişmiş Avrupa ülkeleri ile Türk müteahhitlik sektörünün faaliyet gösterdiği ülkeler üst sıralarda yer almakta ve pazar çeşitlendirilmesi başarılı bir şekilde devam etmektedir.

ANA METAL SANAYİ SEKTÖRÜ

3. TÜRKİYE ANA METAL SANAYİ SEKTÖRÜ DEĞERLENDİRMESİ

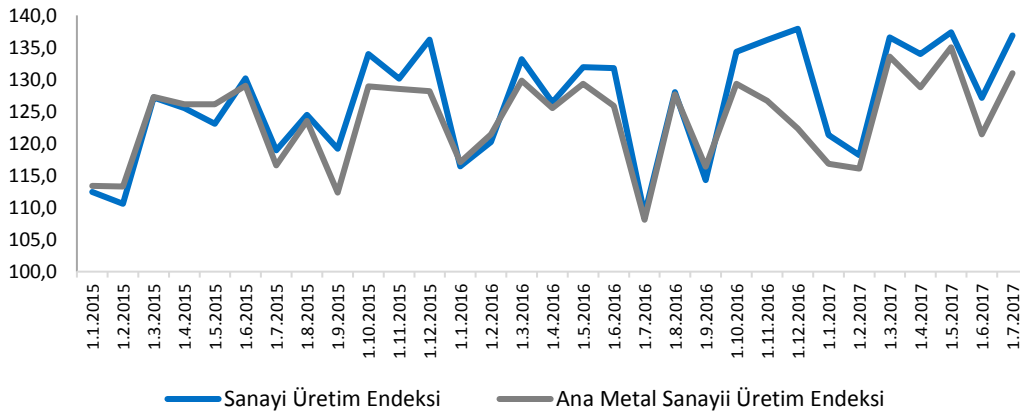
Ana metal sanayi sektörü TÜİK'in ISIC Rev3 sınıflamasına göre demir-çelik ana sanayi ve demir-çelik dışındaki ana metal sanayi alt sektörlerinden oluşmaktadır. Demir-çelik dışındaki ana metal sanayi ise değerli metal, alüminyum, kurşun, çinko, kalay, bakır ve demir dışındaki diğer metallerin üretimini içermektedir. Demir-çelik sektörüne yapılan yatırımlarla ön plana çıkan sektörde son dönemde üretim ve ihracatta alüminyum ve bakırın ön plana çıktığı görülmektedir. Ana metal sanayi sektörünün gelişmiş ülkelerle rekabet edebilecek düzeye ulaşabilmesi için üretimde hammaddeye olan bağımlılığın azaltılması ve katma değerli ürün üretimine ağırlık verilmesi önem kazanmaktadır.

Temel Göstergelerle Türk Ana Metal Sanayi Sektörü:

- Üretim:

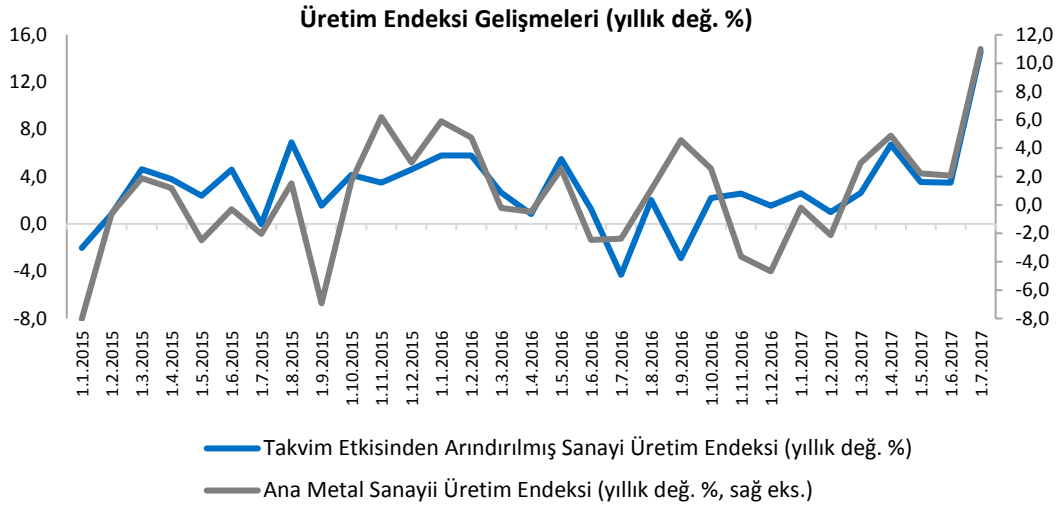
Türkiye sanayi üretim endeksi ve ana metal sanayi üretim endekslerinin birbirine paralel bir performans sergilediği görülmektedir. 2016 yılı Temmuz ayında yaşanan darbe girişimi sonrası takvim etkisinden arındırılmış sanayi üretimi yıllık bazda %4,3 gerilerken, ana metal sanayi üretim endeksi %2,4 oranında düşmüş ve ardından uygulanmaya konan teşviklerle sanayi üretimindeki toparlanma beraberinde ana metal sanayindeki toparlanmayı getirmiştir. Özellikle 2017 yılı Nisan ayında sanayi üretimi yıllık bazda takvim etkisinden arındırılmış olarak %6,9 oranında artarken, ana metal sanayi sektörü üretiminin %4,9 oranında arttığı görülmektedir. 2017 yılının ilk yarısında sanayi üretimi ve ana metal sanayi üretim endekslerinin 2016 yılı aynı dönemine göre daha iyi bir performans sergilediği görülürken, 2017 yılı Temmuz ayında baz etkisiyle sanayi üretimi yıllık bazda takvim etkisinden arındırılmış olarak %14,5 oranında artmıştır. Ana metal sanayi sektörü üretimi ise %11 artışla en iyi yıllık artışını kaydettiği görülmektedir.

Üretim Endeksi Gelişmeleri

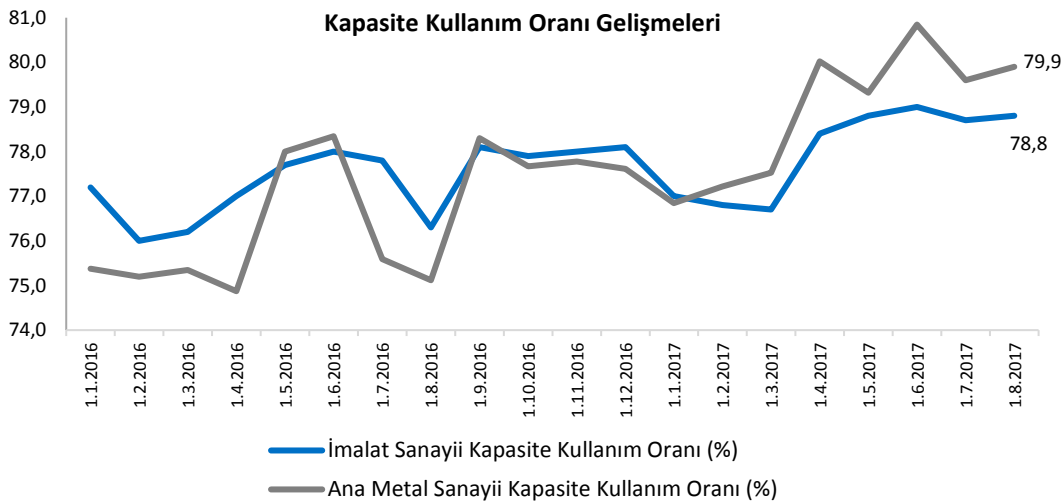
Kaynak: TÜİK

ANA METAL SANAYİ SEKTÖRÜ

- **Kapasite Kullanımı:**

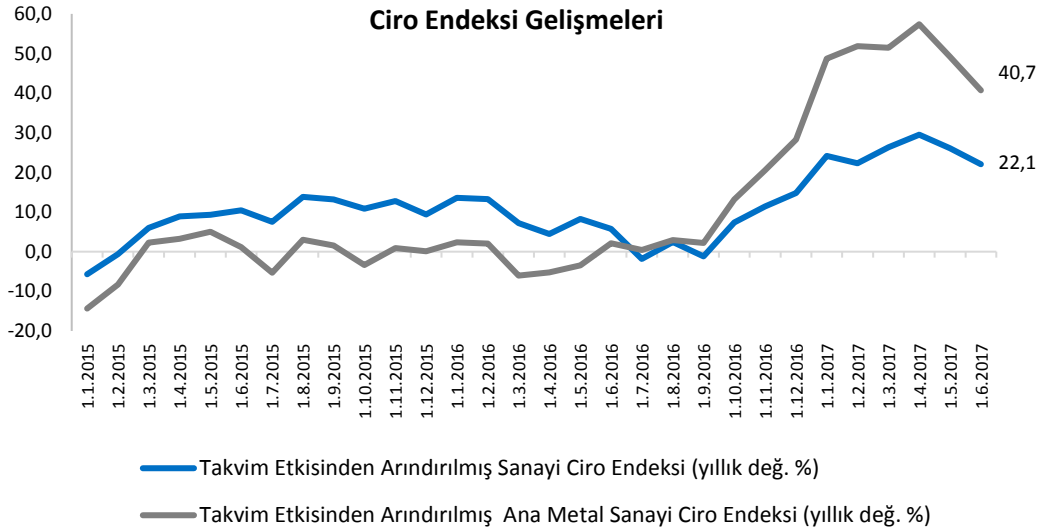
Türkiye imalat sanayi kapasite kullanım oranının 2017 yılının ilk sekiz ayında bir önceki yılın aynı dönemine göre daha iyi bir performans sergilediği görülürken, 2016 yılı Ağustos ayında %76,3 düzeyinde bulunan imalat sanayi kapasite kullanım oranının 2017 yılı Ağustos ayı itibariyle %78,8 seviyesine ulaştığı görülmektedir. Türkiye imalat sanayi kapasite kullanım oranı en yüksek değerlerini 2007-2008 yıllarında almış olup, 2008 ekonomik krizinin etkisiyle %60'lara gerileyen kapasite kullanım oranı son yıllarda %74-%78 bandında seyretmektedir. 2017 yılı imalat sanayi kapasite kullanım oranı ve ana metal sanayi kapasite kullanım oranı değerlendirildiğinde, ana metal sanayi kapasite kullanım oranının imalat sanayi sektörüne göre daha yüksek seviyelerde olduğu görülmektedir.

ANA METAL SANAYİ SEKTÖRÜ

- **Ciro:**

2016 yılı son çeyreğinde ekonomik aktiviteyi canlandırmaya yönelik atılan adımlar sanayi sektöründe toparlanmayı beraberinde getirmiştir. 2016 yılı üçüncü çeyreğinde sanayi ciro endeksinde yıllık bazda düşüş yaşanırken, ana metal sanayi sektöründe daha ılımlı bir seyir gözlenmiş, yükselişlerin sınırlı olduğu görülmüştür. 2017 yılı ilk yarısında sanayi ciro endeksinde yıllık bazda belirgin artışlar kaydedilirken, ana metal sanayindeki ciro endeksindeki artışın sanayi ciro endeksinin belirgin bir şekilde üzerinde gerçekleştiği görülmektedir. 2017 yılı Haziran ayında takvim etkisinden arındırılmış sanayi ciro endeksi yıllık bazda %22,1 artarken, 2016 yılı aynı ayında artışın %5,7 düzeyinde kaldığı görülmektedir. Ana metal sanayi ciro endeksinde ise 2017 yılı Haziran ayında takvim etkisinden arındırılmış sanayi ciro endeksi yıllık bazda %40,7 artarken, 2016 yılı aynı ayında yıllık artış sadece %2,1 düzeyindeydi.

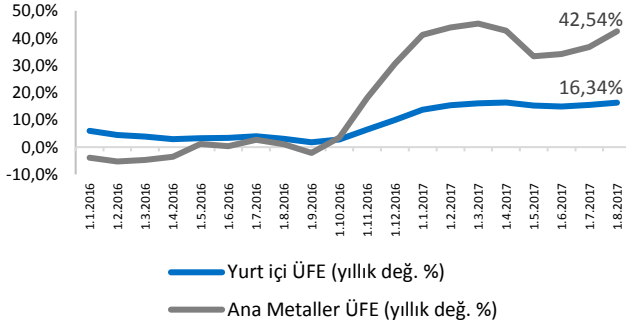
Kaynak: TÜİK

- **Üretici Fiyat Endeksi (ÜFE):**

Üretici cephesinde Ağustos ayında yıllık enflasyon %16,34 seviyesine yükselerek enflasyon üzerinde maliyet yönlü etkilerin güçlü olduğuna işaret ederken, ana metallerde üretici fiyatları yıllık bazda %42,54 ile keskin bir artış kaydetmiştir. 2017 yılında yıllık bazda ana metal sanayi ÜFE artışları, yurtiçi üretici fiyatlarının çok üzerinde seyretmektedir. TÜİK'in yurtiçi üretici fiyat endeksi sınıflandırmasında ana metaller 5 gruba ayırmıştır. Bu gruplar sırasıyla, ana demir-çelik ve ferro alaşımlar, tüp, boru, içi boş profiller ve ilgili bağlantı parçaları (çelikten), çeliğin ilk işlenmesinde elde edilen diğer ürünler, değerli ana metaller ve diğer demir dışı metaller ile metal döküm hizmetleri olarak sıralanmaktadır.

ANA METAL SANAYİ SEKTÖRÜ

Buna göre 2017 yılı Ağustos ayında ana demir-çelik ve ferro alaşımlarda üretici fiyatları yıllık bazda %49,2 artarken, onu %44,1 artışla çeliğin ilk işlenmesinde elde edilen diğer ürünler ve %37,2 artışla tüp, boru, içi boş profiller ve ilgili bağlantı parçaları izlemiştir. Değerli ana metaller ve diğer demir dışı metallerde üretici fiyatları %34 artarken, metal döküm hizmetlerinde yıllık artış %29 olmuştur. Büyümeye ilişkin öncü göstergelerin 2017 yılına ilişkin pozitif sinyaller vermesi, sanayi üretimi ve sanayi ciro

endeksi gibi ekonomik aktivitenin gelişimini ölçmek adına kullanılan indikatörlerin yükseliş eğiliminde olması ana metal sanayi sektörü açısından da önem arz etmektedir. Türkiye'nin ekonomik büyümesine paralel bir gelişim gösteren ve inşaat ve altyapı sektörlerindeki gelişmelerin talep açısından önem arz ettiği sektördeki pozitif görünüm yıl boyunca devam etmesini bekliyoruz. Otomotiv ve beyaz eşya satışlarındaki canlanma, Emlak Konut GYO'nun konut alıcılarına yönelik yeni bir kampanya açıklayacak olması, iç talepteki canlanma, kredi garanti fonu ile desteklenen kredi büyümesi ile reel kesim ve tüketici güveninin güçlü seyrini koruyor oluşu önümüzdeki dönem Türkiye'nin büyüme performansını ve buna paralel ana metal sanayi sektörünü olumlu etkileyecektir.

- **Temel Ana Metal Sanayi Göstergeleri:**

TÜİK'in NACE Rev.2 istatistiki sınıflamasına göre yaptığı ana metal sanayi sınıflandırmasında,

1. Ana demir ve çelik ürünleri ile ferro alaşımların imalatı,
2. Çelikten tüpler, borular, içi boş profiller ve benzeri bağlantı parçalarının imalatı,
3. Çeliğin ilk işlenmesinde elde edilen diğer ürünlerin imalatı,
4. Değerli ana metaller ve diğer demir dışı metallerin imalatı ve
5. Metal döküm sanayii alt sektörleri belirlenmiştir.

Buna göre, 2015 yılında ana metal sanayinde girişim sayısı 2,967 olurken, sektörün cirosu bir önceki yıla kıyasla %3,9 oranındaki artışla 118,5 milyar TL olarak gerçekleşmiştir. Sektörün üretimi değer bazında %3,9 artışla 111,8 milyar TL olurken faktör maliyetiyle yaratılan katma değer ise 18,2 milyar TL olup, maddi mallara ilişkin brüt yatırım tutarı da 2014 yılına göre %1 artışla 5,8 milyar TL olmuştur. Öte yandan maddi mallara ilişkin brüt yatırımların 2010 yılında sert düştüğü ve ardından ortalama 5 milyar TL civarında dengelense de 2009 yılındaki yüksek yatırım değerini yakalayamadığı görülmektedir. Öte yandan temel göstergeleri alt gruplar bazında değerlendirdiğimizde, 2015 yılı itibarıyla en çok girişim sayısı 1,594 girişim ile metal döküm sanayinde görülürken, en yüksek ciro ve üretim 70,5 milyar TL ve 65,3 milyar TL ile ana demir ve çelik ürünleri ile ferro alaşımları imalatında gözlenmiştir. Maddi mallara ilişkin brüt yatırımlarda ise 3,2 milyar TL ile ana demir ve çelik ürünleri ile ferro alaşımları toplam ana metal sanayi yatırımlarının %55'ini oluştururken, onu 1 milyar TL ile değerli ana metaller ve diğer demir dışı metallerin imalatı izlemiştir.

ANA METAL SANAYİ SEKTÖRÜ

Ana Metal Sanayi Bazı Temel Göstergeler					
İndikatör	2011	2012	2013	2014	2015
Girişim Sayısı	2.311	2.409	2.729	2.926	2.967
Ciro (TL)	89.783.791.758	97.169.430.494	101.541.587.154	114.006.399.628	118.504.739.750
Üretim Değeri (TL)	86.837.045.954	91.450.659.393	97.302.570.491	107.612.631.628	111.834.465.412
Faktör Maliyetiyle Katma Değer (TL)	12.720.991.137	9.142.761.512	12.772.338.320	14.838.631.270	18.286.476.025
Maddi Mallara İlişkin Brüt Yatırım (TL)	8.779.629.676	4.795.410.726	5.793.914.347	5.770.975.550	5.826.392.732

Ana Demir ve Çelik Ürünleri ile Ferro Alaşımların İmalatı Bazı Temel Göstergeler					
İndikatör	2011	2012	2013	2014	2015
Girişim Sayısı	202	211	309	313	317
Ciro (TL)	58.910.688.823	61.705.361.289	63.064.357.375	72.037.530.715	70.523.026.851
Üretim Değeri (TL)	56.625.617.700	57.193.077.064	59.558.933.784	66.359.347.193	65.273.085.766
Faktör Maliyetiyle Katma Değer (TL)	7.226.774.771	4.442.458.167	6.649.185.557	8.560.926.134	9.861.181.149
Maddi Mallara İlişkin Brüt Yatırım (TL)	5.241.358.531	2.333.887.474	2.547.279.224	3.376.124.047	3.198.600.107

Çeliğin İlk İşlenmesinde Elde Edilen Diğer Ürünlerin İmalatı Bazı Temel Göstergeler					
İndikatör	2011	2012	2013	2014	2015
Girişim Sayısı	58	65	80	91	100
Ciro (TL)	1.662.378.378	1.600.696.664	1.853.977.280	2.088.592.050	2.507.955.468
Üretim Değeri (TL)	1.504.633.895	1.545.415.198	1.802.485.743	1.990.046.912	2.414.177.686
Faktör Maliyetiyle Katma Değer (TL)	275.586.276	226.011.102	317.501.093	318.064.123	416.448.361
Maddi Mallara İlişkin Brüt Yatırım (TL)	78.960.787	52.813.013	90.621.170	76.682.336	102.321.089

Değerli Ana Metaller ve Diğer Demir Dışı Metallerin İmalatı Bazı Temel Göstergeler					
İndikatör	2011	2012	2013	2014	2015
Girişim Sayısı	539	592	668	701	747
Ciro (TL)	15.405.283.230	18.682.245.059	19.603.287.317	21.625.813.163	24.271.678.501
Üretim Değeri (TL)	15.077.370.036	17.832.353.845	18.970.012.655	21.414.720.209	23.485.399.445
Faktör Maliyetiyle Katma Değer (TL)	2.340.105.150	2.051.264.812	2.589.198.514	2.700.947.109	3.543.264.559
Maddi Mallara İlişkin Brüt Yatırım (TL)	621.956.797	930.806.562	1.035.767.285	1.424.652.328	1.033.275.116

Metal Döküm Sanayi Bazı Temel Göstergeler					
İndikatör	2011	2012	2013	2014	2015
Girişim Sayısı	1.366	1.384	1.497	1.627	1.594
Ciro (TL)	4.848.746.033	5.092.570.766	5.479.161.523	6.443.946.764	7.110.445.576
Üretim Değeri (TL)	4.798.387.689	5.032.896.747	5.465.228.028	6.395.724.945	6.962.509.427
Faktör Maliyetiyle Katma Değer (TL)	1.289.192.547	1.241.430.912	1.601.371.163	1.735.005.290	2.130.982.295
Maddi Mallara İlişkin Brüt Yatırım (TL)	983.963.306	561.922.049	554.379.004	606.522.925	747.746.520

Kaynak: TÜİK

ANA METAL SANAYİ SEKTÖRÜ

4) ANA METAL SANAYİ SEKTÖRÜ DİŞ TİCARET DEĞERLENDİRMESİ

- İhracat:**

TÜİK'in ISIC Rev. 3 sınıflandırması (uluslararası standart sanayi sınıflamasına dayanır) göre ana metal sanayi demir-çelik ana sanayi ve demir-çelik dışındaki ana metal sanayi olarak sınıflandırılmış olup sektörün toplam ihracat ve ithalat rakamları bu iki alt sektörün toplamından oluşmaktadır. Son yıllarda ana metal sanayi sektörü ihracatında ılımlı bir artış gözlemlenirken, 2016 yılında sektörün ihracatı bir önceki yıla kıyasla %1 artışla 17,9 milyar TL olmuştur. Alt sektörler bazında demir-çelik ana sanayi ihracatı %8 düşüyle 7,3 milyar USD olurken, demir-çelik dışındaki ana metal sanayi ihracatı %8 artışla 10,6 milyar USD olmuştur. 2017 yılı Ocak-Temmuz döneminde ise ana metal sanayi sektörü ihracatının bir önceki yılın aynı dönemine kıyasla %7,4 artışla 11,9 milyar USD olduğu görülürken, aynı dönemde demir-çelik dışındaki ana metal sanayi ihracatı %10,5 azalırken, demir-çelik ana sanayi ihracatındaki %39'luk artış dikkat çekmiştir.

Ana Metal Sanayii İhracatı (USD)

Ürün Açıklaması	2014	2015	2016	2016 (Ocak-Temmuz)	2017 (Ocak-Temmuz)
Demir-çelik ana sanayi	10.768.566.997	7.890.122.863	7.250.787.343	4.001.220.002	5.575.622.009
Demir-çelik dışı ana metal sanayi	5.867.784.990	9.819.871.727	10.628.882.158	7.104.217.054	6.355.952.891
TOPLAM	16.636.351.987	17.709.994.590	17.879.669.501	11.105.437.056	11.931.574.900

Kaynak: TÜİK

Ana Metal Sanayii İhracatı Ülkelere Göre (USD) (İlk 10 Ülke)

2015		2016		2017 (Ocak-Temmuz)	
Ülke	Değer (USD)	Ülke	Değer (USD)	Ülke	Değer (USD)
İsviçre	4.954.780.916	İngiltere	3.463.804.667	BAE	4.247.132.463
İngiltere	1.595.786.283	BAE	2.090.277.189	ABD	822.843.921
BAE	1.472.413.060	İsviçre	1.970.912.723	Irak	680.059.790
ABD	1.206.544.273	İran	1.436.215.861	İtalya	506.606.989
Irak	720.114.665	ABD	1.124.886.188	Almanya	386.951.829
Almanya	601.578.480	Almanya	617.193.792	İngiltere	348.043.468
Mısır	566.740.822	Irak	562.236.849	İsrail	343.957.759
İtalya	447.029.932	Mısır	545.086.719	İspanya	313.271.059
İsrail	403.793.674	İsrail	492.430.832	Romanya	275.644.148
Romanya	317.269.909	İtalya	450.849.441	Yemen	182.430.582
TOPLAM	17.709.994.590	TOPLAM	17.879.669.501	TOPLAM	11.931.574.900

Kaynak: TÜİK

ANA METAL SANAYİ SEKTÖRÜ

Ana metal sanayi sektörü ihracatının ülkelere göre sıralamasına bakıldığında 2016 yılında İngiltere, BAE ve İsviçre'nin ilk üç içerisinde yer aldığı görülürken, 2017 Ocak-Temmuz döneminde sıralamanın BAE, ABD ve Irak olarak değiştiği görülmektedir. AB ülkeleri, İsrail, Mısır ve Yemen'in de ihracatımızda önemli bir yer tuttuğu görülmektedir. Diğer taraftan ana metal sanayi sektörünün 2016 yılında toplam ihracatımızdan aldığı pay %13 olurken, 2015 yılına kıyasla %0,7'lik bir artış görülmüştür. 2017 ilk 7 aylık dönemde ise ana metal sanayinin toplam ihracattan aldığı pay %13,2 olmuş ve bir önceki yıla kıyasla %0,4 gerilemiştir.

- **İthalat:**

Ana metal sanayi ithalatı 2016 yılında bir önceki yıla kıyasla %1,7 artışla 22,3 milyar USD olarak gerçekleşirken, aynı dönemde demir-çelik ana sanayi ithalatı %16,9 azalırken, demir-çelik dışındaki ana metal sanayi %21,7 artmıştır. 2017 yılı Ocak-Temmuz döneminde ise ana metal sanayi sektörü ithalatı %78,4 gibi yüksek bir artışla 21,3 milyar USD olurken, ithalattaki artışın büyük ölçüde demir çelik dışındaki ana metal sanayi sektöründeki artıştan kaynaklandığı görülmektedir. Ana metal sanayi ithalatında 2016 yılında BAE, Rusya ve Çin öne çıkarken, 2017 Ocak-Temmuz döneminde BAE, İsviçre ve Rusya ilk 3 içerisinde yer almaktadır. 2016 yılında ana metal sanayinin toplam ithalatımızdan aldığı pay %11,2 olurken, 2017 ilk yedi ayda toplam ithalatımızdan alınan pay %16,3'e çıkmıştır.

Ana Metal Sanayi İthalatı (USD)					
Ürün Açıklaması	2014	2015	2016	2016 (Ocak-Temmuz)	2017 (Ocak-Temmuz)
Demir-çelik ana sanayi	11.302.409.050	11.394.368.160	9.469.181.714	5.705.347.663	6.243.210.510
Demir-çelik dışı ana metal sanayi	15.134.622.218	10.549.471.153	12.837.523.936	6.197.540.451	15.021.887.957
TOPLAM	26.437.031.268	21.943.839.313	22.306.705.650	11.902.888.114	21.265.098.467

Kaynak: TÜİK

Ana Metal Sanayi İthalatı Ülkelere Göre (USD) (İlk 10 Ülke)					
2015		2016		2017 (Ocak-Temmuz)	
Ülke	Değer (USD)	Ülke	Değer (USD)	Ülke	Değer (USD)
Rusya	3.216.133.346	BAE	3.286.997.595	BAE	3.526.627.666
Çin	1.869.031.673	Rusya	2.879.139.172	İsviçre	3.150.535.752
BAE	1.684.359.538	Çin	1.350.045.336	Rusya	2.327.148.381
Ukrayna	1.377.345.545	Almanya	1.178.453.005	Avustralya	958.564.525
Almanya	1.216.825.896	Ukrayna	1.133.644.463	Kanada	839.675.587
Güney Kore	962.201.777	İsviçre	959.223.139	Irak	838.045.427
Kazakistan	843.701.315	Güney Kore	931.846.082	Almanya	733.673.737
İspanya	780.376.539	Kazakistan	842.724.853	Ukrayna	710.772.155
İsviçre	757.188.756	Irak	768.854.661	Kazakistan	649.191.062
İtalya	657.379.859	İtalya	589.999.790	Çin	641.783.574
TOPLAM	21.943.839.313	TOPLAM	22.306.705.650	TOPLAM	21.265.098.467

Kaynak: TÜİK

5) ANA METAL SANAYİ SEKTÖRÜ FİYAT HAREKETLERİ

Endüstri metalleri olarak nitelendirilen bakır, alüminyum, nikel, çelik ve çinko gibi metallerin fiyatlarındaki 2017 yılındaki belirgin yükseliş dikkat çekmektedir. Arzın azaltılması, doların değer kaybetmesi, Çin'deki talep artışı ve ABD'de beklentilerden güçlü gelen büyüme ve istihdam piyasası rakamları endüstri metallerinin yükselişinde ana unsurlar olarak öne çıkıyor. Çin'de inşaat ve altyapı harcamalarının yükseleceğine işaret eden rakamlar bakır ve alüminyum fiyatlarındaki yükselişte önem kazanıyor. Nitekim 2017 yılı başında Çin ulaştırma ve altyapı projelerine 2016-2020 yılını kapsayan 13. Beş Yıllık Kalkınma Planı çerçevesinde 2,17 trilyon USD harcama yapmaya hazırlandığını duyurmuştur. Yatırımların yaklaşık 510 milyar USD'lik bölümü demiryollarına, 1,13 trilyon USD'lik kısmı yol inşası, 94 milyar USD'si sivil havacılık ve 72 milyar USD'si ise su kanallarına yapılacaktır.

Gerek ABD gerekse de Çin'deki gelişmelere bağlı olarak MSCI metal ve madencilik endeksinin Haziran 2017'de 376,92 ile dip seviyesini görmesinin ardından yükselişe geçtiği ve Eylül ayı itibarıyla yaklaşık %27 değer kazanarak 476,95 seviyesine çıktığı görülmektedir. Metal piyasasında arzın azaltılması ve doların değer kaybetmesiyle fiyatların yükseliş eğilimini sürdürmesi beklenebilir. Fiyatlardaki yükseliş başta ABD olmak üzere pek çok ülkede enflasyonist baskı yaratarak FED'in faiz artırımı ve Avrupa Merkez Bankası'nın bilanço küçültmeye yönelik adımlarını destekleyebilir.

MSCI Metal ve Madencilik Endeksi
Mart – Eylül 2017 Performansı

Kaynak: Bloomberg, AO20: 20 günlük ağırlıklı ortalama, AO60: 60 günlük ağırlıklı ortalama

ANA METAL SANAYİ SEKTÖRÜ

Endüstri metalleri Ağustos ayında son yılların en yüksek fiyat artışlarını yaşarken, orta vadede Çin'deki altyapı projeleri göz önünde bulundurarak endüstriyel metal fiyatlarındaki yükselişin sürmesi beklenebilir. Nitekim Çin'de yüksek seyreden çelik tüketimi ve PMI verilerindeki olumlu seyir metal piyasasını desteklemektedir.

Metal fiyatlarındaki yükselişte, küresel büyüme görünümüne ilişkin beklentilerdeki düzelme, Çin'de metal sanayine ilişkin uygulanan reformlar ve çevresel düzenlemeler ile dolardaki zayıf seyir etkili oluyor. Arz kısıntıları ve talepteki güçlü seyrin etkisiyle bakır fiyatları 2014 yılından bu yana en yüksek seviyelerini test ederken, çinko fiyatları Ekim 2007'den bu yana en yüksek seviyesini gördü.

Alüminyum fiyatları ise çevresel denetimler kapsamında Çin'de üretimin kısılmasıyla son altı yılın en yüksek seviyelerine yükseldi. Nikel tarafında ise Japonya'nın en büyük nikel üreticisi Sumitomo Metal Mining'in çıktığı tahminini yükseltmesi, Endonezya'nın nikel pik demir üretimini yavaşlatması ve dünyanın en büyük nikel cevheri tedarikçisi Filipinler'de üretimin yağmurlar ve maden kapatmalar nedeniyle ciddi orandaki düşüşü talepteki güçlü görünüm ile birlikte fiyatları yükseltmiştir.

Eylül itibarıyla nikel fiyatları son iki yılın en yüksek seviyelerinde seyretmektedir. Önümüzdeki 6 aylık dönemde arz ve talep yönündeki destekleyici unsurlar ile Çin ve ABD ekonomilerinin mevcut seyri göz önünde bulundurularak metal fiyatlarında yükseliş eğilimi korunabilir.

Metallerin Fiyat Performansı

Emtia Adı	Birim	Güncel Fiyat	Kümülatif (% Değ.)	1 Yıllık (% Değ.)	2016 (ort)	Kümülatif (ort)	2017t (ort)	2018t (ort)
Alüminyum	USD/ton	2,094	23,7	31,4	1,611	1,915	1,850	1,900
Bakır	USD/ton	6,876	24,2	47,9	5,167	5,931	6,000	6,100
Altın	USD/ons	1,339	16,7	-0,5	1,249	1,248	1,250	1,350
Demir cevheri	USD/ons	78	-0,6	32,3	58,4	na	70,0	50,0
Kurşun	USD/ons	2,331	15,6	21,5	1,875	2,256	2,150	2,200
Nikel	USD/ton	12,125	21,0	18,8	9,648	9,982	10,250	10,000
Paladyum	USD/ons	943	38,0	37,1	616	820	na	na
Platin	USD/ons	1,008	11,8	-7,8	991	960	na	na
Gümüş	USD/ons	18	11,9	-9,5	17,1	17,0	na	na
Çin Sıcak Haddelenmiş Çelik (Ort)	CNY/ton	4,276	14,5	50,2	2,763	3,618	na	na
Çinko	USD/ton	3,087	19,8	32,9	2,101	2,760	2,700	2,700

Kaynak: BMI

6) ANA METAL SANAYİ SEKTÖRÜ REKABET GÜCÜ VE KONUMUNA İLİŞKİN DEĞERLENDİRME

Ana metal sektörü genel imalat sanayii sektöründeki dalgalanmaya paralel şekilde üretim endeksinde düşüşler ve yükselişler yaşamış ve 2017 yılının ilk yedi ayında bir önceki yıla göre %3'lük üretim endeksi artışı ile iyi bir performans göstermiştir. Üretim sanayi içerisindeki dağılıma bakıldığında ise gıda, içecek ve tütün ürünleri imalatı %23 ile yabancı yatırımlarda başı çekerken bunu %16 ile bilgisayar, elektrik ve elektronik ürün imalatı, %14 ile kimyasallar ve eczacılık ürünler ve %13 ile ana metal sanayi izlemiştir. Kapasite kullanım oranı açısından sektörü incelediğimizde ise ana metal sektöründe yıllar itibarıyla genel bir artış gözlenmektedir. Ana metal sanayii sektörü dış ticaret açısından rekabet gücü sıralamasına göre diğer 34 ana sektör içinde 9'uncu sıradadır.

Küresel piyasalardaki gelişmelerin metal fiyatlarını yukarı çekmesinin firmaların karlılığına olumlu yansıması ve satışlardaki artış ana metal sanayi sektörünü olumlu etkilemiştir. Talep tarafının küresel ve yurtiçi büyüme koşullarındaki iyileşmeyle olumlu seyrettiği görülürken, yılın ikinci çeyreğinden itibaren kamu yatırımlarındaki artış ve son çeyrekte inşaat sektörüne yönelik yatırımların ana metal sanayi sektörünü destekleyeceği beklentisi sektöre yönelik pozitif görünümü desteklemektedir. Yurtiçi piyasada artan güven ortamı ve Kredi Garanti Fonu'nun katkısı da sektörün gelişimini olumlu yönde etkilemiştir.

Sonuç olarak ana metal sanayi ekonominin genel durumuna paralel hareket eden, özellikle inşaat, otomotiv sektörü ve alt yapı yatırımlarına önemli girdi sağlayan bir sektördür. İncelenen dönem içinde Hükümet'in yatırım ve ekonomiyi korumak için attığı etkili adımlar ile canlanan ekonominin olumlu etkileri bariz şekilde görülmektedir.

Ana metal sanayi sektörünü olumlu etkileyen gelişmeler özet olarak;

- Çin ve Avrupa Birliği ekonomilerindeki güçlenme
- Hindistan, Malezya ve Endonezya'daki talep artışı
- Kamu yatırımlarındaki artış (TOKİ ihaleleri v.b.)
- Sektörün rekabet koşullarının uygunluğu (monopolist yapıdan uzak olunması)
- Ana metal sanayi sektörünün kullanım alanının genişlemesi
- Şehirleşme ve nüfus artış hızı olarak sıralanabilir.

ANA METAL SANAYİ SEKTÖRÜ

Sektördeki fırsatlar;

- Suriye ve Irak'taki savaşın sona ermesinin Türkiye için yeni bir pazar oluşturması beklentisi
- Özellikle demir çelik sektöründe Körfez ülkeleri ile Sahra altı Afrika'nın önemli hedef pazarlar olarak görülmesi

Sektörün gelişimini olumsuz etkileyen koşullar;

- Fiyat artışlarına karşı korunma mekanizmasının olmaması
- Komşu ülkelerdeki siyasi belirsizlikler
- Faiz oranlarındaki yüksek seyir ve finansman maliyetlerindeki artış
- Metal fiyatlarına duyarlı stok yaratılması
- Kur riski (TL değer kaybederken Dolar cinsi kredilerle yapılan ithalat)
- Sermaye birikim araçlarının etkin kullanılmıyor oluşu ve sermaye birikiminin düşük oluşu
- Büyük ölçekli sanayi tesislerinin azlığı olarak sıralanabilir.

Özellikle demir-çelik sektörü özelinde hurda ve kütük fiyatlarındaki artış maliyetleri olumsuz yönde etkilemiştir. Sanayi çeliği, çelik çekme boru, dövme çelik ve karbon çelik ithalatına konulan vergiler, hammaddeye yüksek oranda bağımlılık ve küresel ortaklı büyük kuruluşlarımızın olmaması sektörün gelişimini olumsuz etkilemektedir.

Bu noktada hammaddeye bağımlılığı azaltacak çalışmaların yapılması, devlet desteğiyle katma değer yaratacak üretim tesislerinin yapımı ve inşaat sektörünün canlılığını koruması demir-çelik sektörü açısından önem arz etmektedir. Ana metal sanayi geneline bakıldığında ise, küresel talep koşullarının olumlu seyretmesi ve Çin ve AB ekonomilerindeki pozitif seyrin metal fiyatlarını destekleyeceğini fakat son dönemdeki yüksek oranlı artışların yılsonuna doğru yavaşlama eğilimine gireceğini düşünüyoruz.

AÇIKLAMA:

Burada yer alan yatırım bilgi, yorum ve tavsiyeleri yatırım danışmanlığı kapsamında değildir. Yatırım danışmanlığı hizmeti; aracı kurumlar, portföy yönetim şirketleri, mevduat kabul etmeyen bankalar ile müşteri arasında imzalanacak yatırım danışmanlığı sözleşmesi çerçevesinde sunulmaktadır. Burada yer alan yorum ve tavsiyeler, yorum ve tavsiyede bulunanların kişisel görüşlerine dayanmaktadır. Bu görüşler mali durumunuz ile risk ve getiri tercihlerinize uygun olmayabilir. Bu nedenle, sadece burada yer alan bilgilere dayanılarak yatırım kararı verilmesi beklentilerinize uygun sonuçlar doğurmayabilir.

Bu rapor, A&T Bank Ekonomik Araştırmalar tarafından sadece bilgi amaçlı olarak hazırlanmıştır. Sunulan bilgilerin yayım tarihi itibarıyla yanlış/yanıltıcı olmamasına özen gösterilmiş olmasına karşın, A&T Bank bilgilerin doğru ve tam olmasından sorumlu değildir. Bu raporda yer alan bilgiler herhangi bir uyarı yapılmadan değişebilir. A&T Bank ve kurum çalışanları bu raporda sunulan bilgilerin kullanılmasından kaynaklanabilecek herhangi bir doğrudan ve dolaylı zarardan ötürü hiçbir şekilde sorumluluk kabul etmemektedir. Telif hakkı saklıdır, herhangi bir amaçla A&T Bank'ın izni olmadan raporun tamamı veya bir kısmı başka bir yerde yeniden yayımlanamaz, dağıtımı yapılamaz. Tüm hakkı saklıdır.

A&T Bank

Valikonağı Cad. No: 10 Nişantaşı 34367 İstanbul - Türkiye

T :212 - 373 62 00 (PRI) / (212) 225 05 00 (19 Hat)

F :+90 (212) 225 05 26 / (212) 224 99 92

E-mail: erd@atbank.com.tr